

ΓΡΑΠΤΕΣ ΠΡΟΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΙΟΥΝΙΟΥ 2009

ΤΑΞΗ: Β'

ΜΑΘΗΜΑ: ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ (κατεύθυνσης)

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ: 5 Ιουνίου 2009

ΩΡΑ: 07:45 -10:15

Βαθμός: _____

Ολογράφως: _____

Υπογραφή: _____

Ονοματεπώνυμο: _____ **Τμήμα:** _____

Το εξεταστικό δοκίμιο αποτελείται από 6 σελίδες.

Ι. ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ (Μονάδες 80)

ΜΕΡΟΣ Α' : Ορθογραφία: *Λυσία, «Υπέρ Μαντιθέου» § 7*

(μονάδες 10)

ΜΕΡΟΣ Β' : Διδαγμένα κείμενα για μετάφραση **(μονάδες 30)**

11 καὶ τὰ μὲν ἴδια οὕτως διώκηκα περὶ δὲ τῶν κοινῶν μοι μέγιστον ἡγοῦμαι τεκμήριον εἶναι τῆς ἐμῆς ἐπιεικειᾶς, ὅτι τῶν νεωτέρων ὅσοι περὶ κύβους ἢ πότους ἢ [περὶ] τὰς τοιαύτας ἀκολασίας τυγχάνουσι τὰς διατριβὰς ποιούμενοι, πάντας αὐτοὺς ὄψεσθαι μοι διαφόρους ὄντας, καὶ πλείστα τούτους περὶ ἐμοῦ λογοποιοῦντας καὶ ψευδομένους. καίτοι δηλὸν ὅτι, εἰ τῶν αὐτῶν ἐπεθυμοῦμεν, οὐκ ἂν τοιαύτην γνώμην εἶχον περὶ ἐμοῦ.

12 ἔτι δ', ὦ βουλή, οὐδεὶς ἂν ἀποδείξαι περὶ ἐμοῦ δύναιτο οὔτε δίκην αἰσχρὰν οὔτε γραφὴν οὔτε εἰσαγγελίαν γεγεννημένην· καίτοι ἐτέρους ὁρᾷτε πολλάκις εἰς τοιούτους ἀγῶνας καθεστηκότας. πρὸς τοίνυν τὰς στρατείας καὶ τοὺς κινδύνους τοὺς πρὸς τοὺς πολεμίους σκέψασθε οἷον ἐμαυτὸν παρέχω τῇ πόλει.

Να μεταφράσετε την παράγραφο 12.

ΜΕΡΟΣ Γ': Άγνωστο κείμενο για μετάφραση – (μονάδες 10)

Περὶ τούτων δὴ ἐγὼ ἦκω πρὸς ὑμᾶς καὶ λέγω πάντα ὅσα ἐκεῖ αὐτός τε ὄρῳ καὶ ἐκείνου ἀκήκοα. Καὶ νομίζω οὕτως ἔχειν, ὧ ἄνδρες Λακεδαιμόνιοι, ὥς, εἰ μὲν πέμψετε ἐκεῖσε δύναμιν, μὴ ἐμοὶ μόνον ἀλλὰ καὶ τοῖς ἄλλοις Θετταλοῖς ἱκανὴν δοκεῖν εἶναι πρὸς Ἰάσονα πολεμεῖν, ἀποστήσονται αὐτοῦ αἱ πόλεις· πᾶσαι γὰρ φοβοῦνται ὅποι ποτὲ προβήσεται ἢ τοῦ ἀνδρὸς δύναμις. εἰ δὲ νεοδαμῶδεις καὶ ἄνδρα ἰδιώτην οἴεσθε ἀρκέσειν, συμβουλεύω ἡσυχίαν ἔχειν.

Ξενοφώντα Ελληνικά (ΣΤ', 1, 14 -15)

ἀφίσταμαί τινος: *αποστατώ*

προβαίνω: *φτάνω*

νεοδαμῶδης: *νεοπολίτης, νέος πολίτης της Σπάρτης (εἰλωτες που ἐλευθερώνονταν καὶ ἀποκτοῦσαν πολιτικά δικαιώματα)*

ἀρκέω: *εἶμαι αρκετός, ἱκανός*

ἡσυχίαν ἔχω: *εἶμαι ἢ μένω ἡσυχος, δὲν ἐπιχειρῶ τίποτε*

Να μεταφράσετε το πιο πάνω κείμενο.

ΜΕΡΟΣ Δ' : Παρατηρήσεις (στα διδαγμένα κείμενα) – (μονάδες 30)

1. Να μεταφέρετε στον αντίθετο αριθμό το πιο κάτω κείμενο:

(μονάδες 4)

Εἰ μὴ συνήδη, ᾧ βουλή, τοῖς κατηγοροῖς βουλομένοις ἐκ παντὸς τρόπον κακῶς ἐμὲ ποιεῖν, πολλὴν ἂν αὐτοῖς χάριν εἶχον ταύτης τῆς κατηγορίας.

2. α) *παρέχω:*

Να σχηματίσετε το β' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής όλων των χρόνων στη φωνή που σας δίνεται ο πιο πάνω ρηματικός τύπος. (μονάδες 2)

ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ	
ΠΑΡΑΤΑΤΙΚΟΣ	
ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ	
ΑΟΡΙΣΤΟΣ	
ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΟΣ	
ΥΠΕΡΣΥΝΤΕΛΙΚΟΣ	

β) *τυγχάνουσι, ἐπεθυμοῦμεν:*
Να αντικατασταθοῦν χρονικά.

(μονάδες 4)

ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ		
ΠΑΡΑΤΑΤΙΚΟΣ		
ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ		
ΑΟΡΙΣΤΟΣ		
ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΟΣ		
ΥΠΕΡΣΥΝΤΕΛΙΚΟΣ		

γ) *ἀποδείξαι:*

Να γράψετε τον πιο πάνω ρηματικό τύπο στο γ' πρόσωπο ενικού της οριστικής ενεστώτα και παρατατικού στην ίδια φωνή. (μονάδα 1)

ΟΡΙΣΤΙΚΗ ΕΝΕΣΤΩΤΑ	ΟΡΙΣΤΙΚΗ ΠΑΡΑΤΑΤΙΚΟΥ

δ) *ὄψεσθε:*

Να γράψετε τον πιο πάνω τύπο στο β' πρόσωπο ενικού αριθμού προστακτικής ενεστώτα και τη μετοχή αορίστου β' (ονομαστική ενικού, αρσενικού γένους). (μονάδα 1)

ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ ΕΝΕΣΤΩΤΑ	ΜΕΤΟΧΗ ΑΟΡΙΣΤΟΥ Β'

3. Να αναγνωρίσετε συντακτικά τους πιο κάτω τύπους: (είναι υπογραμμισμένοι στα κείμενα) (μονάδες 10)

καθεστηκότας: _____

τῶν νεωτέρων: _____

έτέρους: _____

ἀποδείξαι: _____

διαφόρους: _____

4. Να σχηματίσετε μονολεκτικά τους άλλους δύο βαθμούς των πιο κάτω επιθέτων: (Να διατηρηθεί το γένος, ο αριθμός και η πτώση) (μονάδες 4)

μέγιστον, αίσχράν

ΘΕΤΙΚΟΣ	ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΣ	ΥΠΕΡΘΕΤΙΚΟΣ

5. Να μεταφέρετε στα αρχαία ελληνικά το πιο κάτω κείμενο:

(μονάδες 4)

Αν οι πολίτες ομονοούσαν, η πόλη θα μπορούσε να ήταν ευτυχισμένη.

II. ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ (μονάδες 20)

.....
ΟΙΑ. Έλα και πες μου,
πότε αλάθητος υπήρξες μάντης;
Όταν η σκύλα Σφίγγα τραγουδούσε εδώ,
άρθρωνες λόγο σωτηρίας στους πολίτες;
Η λύση του αινίγματος
δεν ήτανε δουλειά περαστικού και ξένου.
Ήταν δουλειά της μαντικής.
Και φάνηκε πως τέχνη δεν κατείχες.
Δεν διάβασες τους οiwονούς,
ούτε τη σκέψη των θεών.
Εγώ σαν ήρθα
ο ανιδιοτελής κι ανίδεος Οιδίπους
της έκλεισα το στόμα μια για πάντα
χωρίς σημάδια κι οiwονούς,
μονάχα με το στοχασμό.
Αυτόν αποπειράθηκες να διώξεις
ελπίζοντας να βρεις μια θέση.
στον Κρέοντα το θρόνο πλάι.
Θα δεις πως κλαίγοντας και συ
κι αυτός που τα σοφίστηκε,
το βάρος της κατάρας θα σηκώνετε.
Αν γέρος δεν ήσουν,
θα 'βαζες γνώση παθαίνοντας
όσα τ' ανόσιο μυαλό σου μηχανεύεται.

575

580

585

590

595

.....
ΤΕΙΡ. Ξέρεις πούθε κρατά η γενιά σου;
Στο πέλαγος της λήθης περιφέρεσαι
κι είσαι των προσφιλών σου εχθρός
των ζωντανών κι όλων των πεθαμένων.
Η φοβερή γοργόποδη διπλή κατάρα 46
απ' τον πατέρα και τη μάνα σου σταλμένη
από τη χώρα σου θα σ' εξορίσει.
Και δε θα βλέπεις πλέον φως-
θα πλέεις στο σκοτάδι.
Θ' αντιλαλήσουν οι κορφές του Κιθαιρώνα 47
και τα λιμάνια θ' αντηχήσουν στεναγμούς,
όταν υποπτευθείς σε ποιο γαμήλιο κόλπο
προσάραξες αλίμενο,
όταν σε θάρρεψε το καλοτάξιδο
τ' αγέρι στα πανιά σου.
Δεν υποπτεύεσαι το πλήθος τ' άλλα σου δεινά,
όταν θα εξομοιωθείς με τα παιδιά σου.
Προς το παρόν κάτσε και προπηλάκιζε
το στόμα το δικό μου και τον Κρέοντα.
Άλλος θνητός όπως εσύ
ποτέ του δεν θα λιώσει
στα δόντια της μυλόπετρας παγιδευμένος.
ΟΙΑ. Πώς ν' αντέξει κανείς να τον ακούει;
Δε θα πας στο χαμό;
Δε θα χαθείς το γρηγορότερο;
Δε θα γυρίσεις να δω την πλάτη σου;
Δε θα μ' αδειάσεις τη γωνιά;

615

620

625

630

635

640

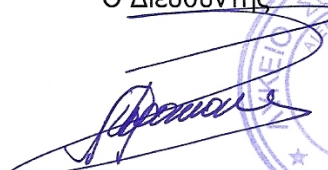
Παρατηρήσεις:

1. Ο Οιδίποδας χαρακτηρίζει στους στίχους 574-583 το μάντη Τειρεσία ανίκανο.
Να δικαιολογήσετε το συμπέρασμα στο οποίο καταλήγει ο Οιδίποδας και να διατυπώσετε τη δική σας άποψη; (μονάδες 7)

2. Σε ποιες φοβερές αποκαλύψεις και προφητείες προβαίνει ο Τειρεσίας και ποια τα συναισθήματα των θεατών; (μονάδες 7)

3. Να εντοπίσετε δύο σημεία που περικλείουν το στοιχείο της ύβρης. (μονάδες 6)

Ο Διευθυντής

Αντρέας Καρακάννας

